Blokeli Hissede Zarar ve TBK 50

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	29.03.2023	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2021/7481	2023/1910	TBK 50, TBK 112

ÖZET

Aracı kurumun talimatsız satışa çıkardığı hisselere yatırımcı blokaj koydurdu; kurumun blokaj davası reddedildi. Dava süresince hisselerin kullanılamaması nedeniyle gerçek zarar, tespit edilemezse TBK 50'ye göre uygun tazminat belirlenmeden davanın tümden reddi bozuldu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/araci-kurum-izinsiz-satis-blokajli-hisse-tbk-50-2023-1910/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2021/7481 E. , 2023/1910 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2019/561 Esas, 2021/501 Karar

HÜKÜM : Ret

Taraflar arasındaki tazminat davasının bozma ilamına uyularak yapılan yargılaması sonucunda Mahkemece davanın reddine karar verilmiştir.

Mahkeme kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davalı ile aralarında aracılık sözleşmesi olduğunu ve borsada işlem yaptığını, talimatı bulunmamasına rağmen davalının 100 lot hisseyi satışa çıkardığını, hisseyi Takasbank'ta bulup üzerine blokaj koydurduğunu, davalının bu hisselerin kendisine ait olduğu

iddiasıyla blokajın çözülmesi talepli davasının reddedildiğini ve işbu kararın kesinleştiğini, davalının blokaj nedeniyle de hesabından 310,00 TL kesinti yaptığını, davalıyla arasında olan uyuşmazlık nedeniyle hisselerini değerlendiremediğini ve zarara uğradığını, ayrıca davalı tarafından açılan haksız davalara icra takiplerine ve hacizlere maruz bırakıldığını, küçük düşürüldüğünü ileri sürerek 39.000,00 TL maddi 41.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı-karşı davacı vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin davacının satım talimatı ile hareket ettiğini, 100 lot hisseyi satışa çıkardığını ancak davacının haksız yere blokaj koyduğunu, blokajı müvekkilinin kaldırmakla yetkili olmadığından, davacının iddia ettiği zarardan sorumlu olmayacağını, manevi tazminatın koşullarının oluşmadığını, dava ve icra takibi yoluyla hukuki hakkını kullandığını savunarak davanın reddini istemiş; karşı davada ise, müvekkilinin blokeli olan hisselerin satış bedeli olan 940,00 TL'yi davacıya ödemiş olduğunu, bu tutarın iadesi gerektiğini ileri sürerek tahsilini talep etmiştir.

III. MAHKEME KARARLARI, BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Mahkemece Verilen İlk Karar

Mahkemece 28.12.2010 tarih, 2009/592 E. ve 2010/757 K. sayılı kararı ile asıl davanın kısmen kabulüne ve karşı davanın kabulüne karar verilmiş, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

B. Birinci Bozma Kararı

Dairemizin 31.10.2012 tarih, 2011/10562 E. ve 2012/16969 K. sayılı kararıyla taraflar arasındaki ilişki kapsamında yapılan işlemlerin nelerden ibaret olduğu, hangi işlem nedeniyle zarar doğduğu, varsa zararın miktarı gibi hususların mahmemece araştırılmadığı, bu durumda öncelikle dava konusu olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinin davacıya ait olup olmadığı, davacı tarafından açığa satış yapılıp yapılmadığı, davacının koyduğu blokaj işleminin satış işlemine mi yoksa hisse senetlerine mi ilişkin olduğu, varsa davacının zararının ne miktarda olduğu borsa konusunda uzman bilirkişiler aracılığı ile belirlendikten sonra sonuca gidilmesi gerektiğine işaret edilerek bozulmuştur.

C. Mahkemece Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin 24.10.2013 tarih, 2013/81 E. ve 2013/251 K. sayılı kararı ile karşı dava ile ilgili verilen karar kesinleştiğinden karşı dava yönünden karar verilmesine yer olmadığına, asıl dava yönünden, davalının davacının yatırım işlemlerine aracılık ettiği ve davacının talimatı olmadan satış yaptığı, davalı tarafından yapılan bu işlem nedeniyle davacının dava tarihi itibariyle 296,82 TL asıl alacak, 260,41 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 557,23 TL maddi zararının bulunduğu davalı aracın kurumun sözleşmeye aykırı olarak davacının iznini almadan yapmış olduğu bu işlemler sonucunda konulan blokaj kaydının kaldırılması için dava açması ve davacı aleyhine takip yapması davacının kişilik haklarını ihlal edici nitelikte bulunduğu gerekçesiyle asıl davanın kısmen kabulü karar verilmiş, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

D. İkinci Bozma Kararı

Dairemizin 21.01.2015 tarih, 2014/14358 E. ve 2015/738 K. sayılı kararıyla gerekçe ve hüküm arasındaki çelişkiye işaret edilerek bozulmuştur.

E. Mahkemece İkinci Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin 10.09.2015 tarih, 2015/478 E. ve 2015/519 K. sayılı kararı ile davalının davacıdan satım emri almaksızın 100 lot hissesi satışa çıkardığı, satış bedelinin davacı hesabına gönderdiği için işlemden bir zararın doğmadığı, davacının bloke koyma işleminden sonra davalı tarafından davacı hesabından 310,00 TL kesinti yapıldığı, bu haksız kesintinin 18.04.2006 tarihinde 316,15 TL olarak geri ödendiği, bu ödemenin öncelikle faizden mahsubu gerektiği, bu durumda 296,82 TL asıl alacak 260,41 TL faiz olmak üzere 557,23 TL maddi zararın bulunduğu, davalının sözleşmeye aykırı işlem yaptığı buna rağmen davacıya karşı dava açıp icra takibi başlatması ve maaşına haciz koydurmasının kişilik hakkını zedeleyici nitelikte olduğu, davalının manevi tazminat talep edebileceği gerekçesiyle asıl davanın kısmen kabulüne, karşı dava ile ilgili olarak verilen karar kesinleşmiş bulunduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

F. Üçüncü Bozma Kararı

Dairemizin 04.07.2017 tarih, 2016/533 E. ve 2017/4065 K. sayılı kararıyla araştırma yapılması gereğine işaret edilerek bozulmuştur.

G. Mahkemece Üçüncü Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin 22.02.2018 tarih, 2017/946 E. ve 2018/173 K. sayılı kararı ile davacı karşı davalının celse arasında sunduğu dilekçeyle 26.08.2013 tarihli bilirkişi raporunun dikkate alınarak bu doğrultuda karar verilmesini talep ettiği, bu nedenle dosyanın yeniden bilirkişiye gönderilmesine gerek görülmediği, anılan bilirkişi raporuna göre davacının, ... portföy nolu hesabında davalının 110 adet 1.974,00 TL'lik hisse senedi alımı yaptığının, 100 adedinin 940,00 TL bedelli 110 adedini ise 1.078,00 TL bedelle sattığının, bu işlemde 100 lot hisse yönünden açığa satış şeklinde işlem yapılıp davacının hesabına 14.01.2000 tarihinde 940,00 TL aktarıldığı ve davacının yapılan bu işlemden zarar görmediğinin, işlem gören hisselerin davacıya ait olduğunun, 23.09.2003 tarihinde davacının davalı hesaplarında bulunan 100 lot DYHOL hisse senetleri üzerine blokaj koyduğunun ve hesabından bu nedenle 310,00 TL kesilip davacının şikayeti üzerine kesilen paranın 18.04.2016 tarihinde 316,15 TL iade edildiğinin bu nedenlerle davacının maddi zararının 557,23 TL olduğunun belirtildiği, mezkur rapora itibar edilerek karar vermek gerektiği gerekçesiyle asıl davanın kısmen kabulüne, karşı dava ile ilgili olarak Mahkemenin 28.12.2010 tarihli, 2009/592 E., 2010/757 K. sayılı kararı kesinleştiğinden yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiş, taraf vekillerince temyiz edilmiştir.

H. Dördüncü Bozma Kararı

Dairemizin 10.06.2019 tarih, 2018/2652 E. ve 2019/4187 K. sayılı kararıyla Dairemizin 31.10.2012 tarihli bozma ilamına uyulmuş olmasına rağmen gerekleri yerine getirilmeden karar verilmiş olması doğru görülmediğine işaret edilerek bozulmuştur.

I. Mahkemece Dördüncü Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davalı aracı kurum tarafından blokajın kaldırılması amacıyla açılan davanın reddine dair kararın derecattan geçerek kesinleştiği, davacı/karşı davalı müşteri ..., Takasbank'ta kendi adına açılmış olan saklama hesabında bulunan 100 Lot DYHOL hisse senedi üzerine bloke koyarak (satış işlemine değil) söz konusu hisselerin davalı/karsı davacı aracı kurum tarafından kendi havuz hesabına aktarılmasını engellemiş olduğu, davacı müşterinin Takasbank saklama hesabında bulunan 160 Lot DYHOL hisse senetleri üzerine bizzat davacı müşteri tarafından bloke konulması nedeniyle tasarrufun müşteride bulunduğu, hisse senetlerini kullanamaması nedeniyle herhangi bir zararının olduğundan bahsedilemeyeceği gerekçesiyle asıl davanın reddine, karşı dava ise mahkemenin 28.12.2010 tarihli, 2009/592 E. ve 2010/757 K. sayılı kararı kesinleşmiş bulunduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

IV. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde özetle; müvekkilinin alacaklı olduğunu tespit eden önceki bilirkişi raporları ile hükme esas alınan bilirkişi raporu arasında ciddi çelişkiler bulunduğunu, müvekkili tarafından hem yasal değere hem de hisse senedine bloke koyulduğunu, aksi halde davalı aracı şirket tarafından açılan blokenin kaldırılması davanın kazanılamayacağını ve davalının parayı istediği gibi aktaracağını, çünkü mevzuat gereğince takas süresinin iki gün olduğunu, müvekkilinin ise takas süresi geçtikten sekiz gün sonra TL değeri ve hisse senedine blokaj koyduğunu, müvekkilinin hakkını korumak için blokaj koyduğunu ancak blokaj nedeniyle uzun yıllar borsada işlem yapamadığını, başka aracı kurumlara virman yapamadığını ve satamadığını, eğer satabilmiş olsaydı bu parayı da değerlendirerek daha fazla kazanç elde edebilecek iken davalı şirketçe bu kazançtan mahrum bırakıldığını, mahkemece asıl davada daha önce verilen kısmen kabul kararlarının sürekli müvekkili lehine bozulduğunu, bu nedenle eksik değerlendirmeye dayalı bilirkişi raporu doğrultusunda müvekkilinin zararı oluşmadığından bahisle davanın reddinin hatalı olduğunu, son alınan ek raporda 160 Lot hisseden bahsedildiğini ancak uyuşmazlığa konu olanın 100 Lot hisse senedi olduğunu, 2000 yılından beri süren davayı müvekkilinin seyahat etmek suretiyle takip ettiğini, duruşmalara katıldığını, işinden uzak kaldığını, ciddi masraflar ettiğini ve esasen bunca yıl yapılan masrafların talep edilen maddi tazminatın çok üzerinde olduğunu, bu hususa ilişkin olarak da mahkemece bir değerlendirme yapılmadığını, karşı davaya yönelik olarak ise davalı aracı şirket tarafından açılan blokajın kaldırılması davasında belirtilen meblağa ilişkin bir yıl içerisinde dava açılmadığını, ancak davanı kabul edilerek kararın onandığını, halbuki işbu dava sonuçlanmadan o davanın kesinleşemeyeceğini, davalı şirket tarafından zarara uğratıldığını ve mağduriyetinin giderilmediğini belirterek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık, davacıya ait olduğu iddia edilen ve borsada işlem gören hisse senetlerinin aracı kurum olan davalı tarafından izinsiz olarak satılması nedeniyle uğranıldığı iddia edilen zararın giderilmesi amacıyla maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6098 sayılı Kanun'un 112 nci maddesi ve devamı.

3. Değerlendirme

1. Dava, davacıya ait olduğu iddia edilen, borsada işlem gören hisse senetlerinin aracı kurum olan davalı tarafından izinsiz olarak satılması nedeniyle uğranılan zararın giderilmesi amacıyla maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. Davacı, dava dilekçesinde, 1.426,00 TL değerindeki hissesinin davalı tarafından satışa çıkarıldığını, hisselerin üzerine bloke koyduğunu ve hisseler üzerinde uyuşmazlık devam ettiğinden bu hisseleri değerlendiremediğini iddia ederek maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

2. Gerçekten de taraflar arasında 100 Lot DHYOL hisse senedi nedeniyle ortaya çıkan çekişmenin giderilmesi için İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2008/104 E. sayılı dosyasında aracı kurum tarafından blokajın kaldırılması talebi ile açılan davanın yargılaması süresince Takasbank'ta saklanan hisse senetleri üzerinde davacının tasarruf imkanı olmayıp ancak davanın sonunda hisse senetlerinin davacıya ait olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda, davacıya aidiyeti tespit edilen 100 Lot hissenin davacı tarafından Takasbank'a verilmiş olması, ancak üzerinde blokaj söz konusu olup davacının tasarrufuna geçmediğinden bu süre zarfında davacının hisseyi kullanamaması nedeniyle varsa gerçek zararının tespit edilmesi, gerçek zararın tespit edilememesi durumunda ise 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 50 nci maddesi uyarınca uygun bir tazminata hükmedilmesi gerekirken, davanın tümden reddi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Mahkeme kararının BOZULMASINA,

Bozma sebebine göre davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine, Dosyanın Mahkemesine gönderilmesine,

29.03.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.